

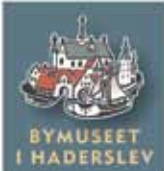

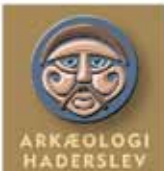

BOGUDGIVELSER

fra

MUSEUM SØNDERJYLLAND

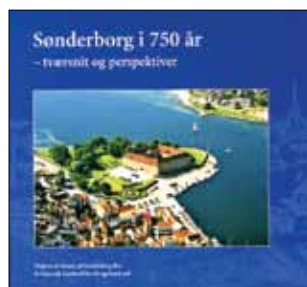
 <p>MUSEUM SØNDER JYLLAND</p>	 <p>KUNSTMUSEET BRUNDLUND SLOT</p>	 <p>OLDEMORSTOFT</p>	 <p>BYMUSEET I HADERSLEV</p>	 <p>SØNDERBORG SLOT</p>
 <p>UDSTILLINGEN I HJEMSTED OLDTIDSPARK</p>	 <p>ISL- LOKALHISTORIE</p>	 <p>HØJER MØLLE</p>	 <p>JACOB MICHELSENS GÅRD</p>	 <p>KULTURHISTORIE BYGNING & NATURHISTORIE KONSERVERINGEN</p>
 <p>NATURHISTORIE OG PALÆONTOLOGI</p>	 <p>DRØHSES HUS</p>	 <p>EHLERS LERTØJSSAMLING</p>	 <p>KUNSTMUSEET I TØNDER</p>	 <p>SLESVIGSKE VOGNSAMLING</p>
 <p>KULTURHISTORIE TØNDER</p>	 <p>Historicenter DYBBØL BANKE 1864</p>	 <p>DYBBØL MØLLE</p>	 <p>ARKÆOLOGI HADERSLEV</p>	 <p>KULTURHISTORIE AABENRAA</p>
 <p>CATHRINESMINDE TEGLVÆRK</p>	 <p>SKÆRBÆK</p>	<p>KULTURHISTORIE NATURHISTORIE KUNST</p> <p>www.museum-sonderjylland.dk</p>		

Forord til bogkatalog

Museum Sønderjylland er et statsanerkendt specialmuseum, der arbejder med arkæologi, historie, etnologi, naturhistorie og kunst. Museet har afdelinger med udstillinger rundt om i hele landsdelen. Dem kan De besøge både på vores hjemmeside (www.museum-sonderjylland.dk), men naturligvis også – og med endnu større udbytte – ved at besøge museerne selv. Arbejdsmarken er imidlertid langt større end de konkrete udstillinger. Som specialmuseum skal museet drive forskning af højeste kvalitet og stille resultaterne heraf til rådighed for borgerne. Disse bliver efterhånden synlige i udstillingerne, men mange er også tilgængelige i museets publikationer. Dette katalog indeholder en kort præsentation af en del af de bøger, som museet hidtil har udgivet. Emnerne spænder vidt, fra fossile havdyr over stenalderjægere og middelalderbebyggelser til nyere tids historie og moderne kunst. Jeg håber, De vil kigge kataloget igennem og få lyst til at fordybe Dem i en eller flere af bøgerne. God fornøjelse med læsningen.

*Orla Madsen
Museumsdirektør*

Bøgerne er dels til salg i museumsbutikkerne i de afdelinger, hvor bøgerne er blevet skrevet, dels kan De bestille dem ved at skrive til bogbestilling@museum-sonderjylland.dk eller ringe til Hanne Thrane 73 12 14 03 på Sønderborg Slot. Ved forsendelse tillægges priserne et administrationsgebyr på 25 kroner samt porto. Salg til boghandlere på sædvanlige betingelser. Henvendelse samme sted.

Titel: Sønderborg i 750 år – tværsnit og perspektiver

Red.: Inge Adriansen og Peter Dragsbo

Udgiver: Museet på Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved - 2006

312 sider. Rigt illustreret. 275 kr.

Beskrivelse: Fem fagfolk skildrer byen i det dansk-tyske grænseland og bogen er opdelt i 5 afsnit: Sønderborg i Middelalderen (Lennart S. Madsen), byplan og bebyggelse (Peter Dragsbo), levebrød og indflydelse (Kim Furdal), fra markedsby til servicecenter (Jesper Thomassen) og en by i grænselandet mellem dansk og tysk (Inge Adriansen).

Titel: En fælles kulturarv – tyske og danske bygninger i Sønderjylland 1864-1920

Forfatter: Peter Dragsbo

Udgiver: Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot – 2011

91 sider. Rigt illustreret. 95 kr.

Beskrivelse: For Museum Sønderjylland, der som et af sine centrale arbejdsområder har historien om de kulturelle og nationalpolitiske møder mellem dansk og tysk i grænselandet, er begrebet kulturarv en særlig udfordring. Ligesom i andre europæiske grænseegne står vi med ansvaret for ikke bare vores egen, men også "de andres" kulturarv. Over alt gælder, at "de andres" kulturarv på én gang gennem historien er blevet en del af den fælles kulturarv og en kulturarv af særlig betydning, fordi den sætter vores egen kultur og historie i relief.

Titel: Dansk eller tysk?
Agitation ved folkeafstemningerne i Slesvig i 1920

Forfattere: Inge Adriansen og Immo Doege

Udgiver: Deutsche Museen Nordschleswig & Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot – 2010

80 sider. Rigt illustreret. 95 kr.

Også i tysk udgave

Beskrivelse: Bogen belyser en central begivenhed i forholdet mellem Danmark og Tyskland. Dens tema er den kraftige agitation, der blev udfoldet i tiden op til folkeafstemningerne i 1920, hvor Slesvig blev delt, og den nuværende grænse blev draget.

Titel: Als og Sundeved 1940-45

Forfattere: Henrik Skov Kristensen og Inge Adriansen

Udgiver: Museet på Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved – 2005 (genoptryk)

304 sider. Illustreret. 198 kr.

Beskrivelse: Et gennemgribende tema er forholdet mellem dansk- og tysk-sindede fra den fornyede grænsekamp i 30'erne over besættelsesårenes mere direkte konfrontationer til opgøret med det tyske mindretal efter befrielsen. I den forbindelse beskrives for første gang interneringen på Sønderborg Slot.

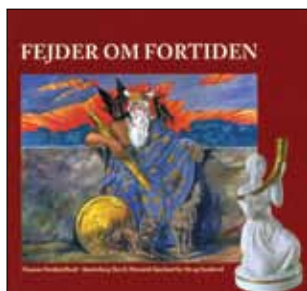
- Titel:** Lokal-, regional- og rigshistorie gennem 100 år
- Forfattere:** Inge Adriansen og Peter Dragsbo
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved – 2009
- 192 sider.** Rigt illustreret. 198 kr.

Beskrivelse: I 1908 blev der grundlagt en tosproget Alertumsverein – Oldsagsforening for Als og Sundeved, der straks blev inddraget i den nationale kamp. Hurtigt åbnede den dørene til et nyt museum, som efter Første Verdenskrig og Genforeningen flyttede til Sønderborg Slot. Her gennemførte museet hamskiftet fra tysk til dansk.

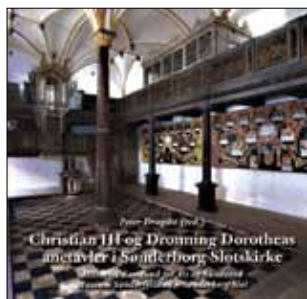
- Titel:** I centrum ved grænsen – portræt af Sønderborg Kommune
- Forfattere:** Peter Dragsbo, Inge Adriansen, Kirsten Clausen, Hans Helmer Kristensen og Torben Vestergaard
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved – 2006
- 192 sider.** Rigt illustreret. 195 kr.

Beskrivelse: Et portræt af den nye Sønderborg Kommune – fra Rinkenæs til Købingsmark, fra Bovrup Bæk til Kegnæs. Men portrættet er naturligvis malet ud fra en kulturhistorisk synsvinkel. Billedligt talt har vi overfløjet Als og Sundeved og beskrevet det særlige og det karakteristiske ved vores egen fortid og nutid.

- Titel:** Fejder om fortiden
- Forfatter:** Anne Katrine Gjerløff
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved – 2007
- 128 sider.** Rigt illustreret. 165 kr.

Beskrivelse: Bogen fortæller om, hvordan arkæologien blev udviklet som videnskab i midten af 1800-tallet. Det skete samtidig med, at nationalstaten blev udviklet som begreb og ideal. Arkæologi blev sammen med sprog- og folkemindeforskning taget i nationalstatens tjeneste. Det er ikke kun en historie om fortiden, som her præsenteres, men også en historie om nutidens behov for samhørighed, legitimering og underholdning. Nationalpolitisk brug af oldtidsminder finder også sted i nutiden.

- Titel:** Christian III og Dronning Dorotheas anetavler i Sønderborg Slotskirke
- Red.:** Peter Dragsbo
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot & Historisk Samfund for Als og Sundeved – 2010
- 144 sider.** Rigt illustreret. 198 kr.

Beskrivelse: Dronning Dorotheas Kapel, slotskirken på Sønderborg Slot, er et enestående religiøst, politisk og arkitektonisk monument. Det er på én gang en af de få bevarede lutheranske fyrstekirker fra reformationstiden og samtidig med hvælvinger, gallerier og inventar det ældste renæssancerum i Norden.

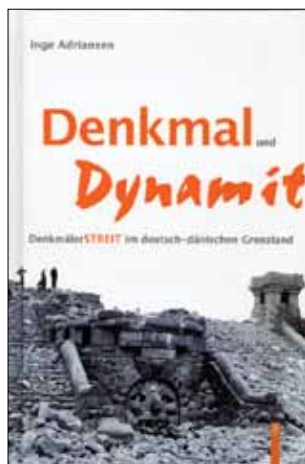
Titel: Første Verdenskrig i Mikroperspektiv
– Maria Gørrigsens Åbenbaringer

Forfatter: Inge Adriansen

Udgiver: Museet på Sønderborg Slot &
Historisk Samfund for Als og
Sundeved – 2003

144 sider. Rigt illustreret. 200 kr.

Beskrivelse: Belyser Første Verdenskrig i et mikroperspektiv – skildret af en søster til en af krigens faldne boende på en lille landejendom på Broagerland – og den indeholder et særegent supplement til litteraturen om sønderjyske skæbner og kår i den store krig 1914-1918.

Titel: Denkmal und Dynamit
DenkmälerSTREIT im deutsch-
dänischen Grenzland

Forfatter: Inge Adriansen

Udgiver: Kulturstiftung Schleswig-Flensburg
og Museum Sønderjylland –
Sønderborg Slot - 2011

140 sider. Rigt illustreret. 98 kr.

Tysk tekst.

Beskrivelse: Skildring af mindesmærkekampe i Sønderjylland-Schleswig fra 1850 til 1945. Fældning af slesvig-holstenske dobbeltege, nedrivning af Istedløven, sprængning af Skamlingsbanken, ødelæggelse af tyske monumenter på Dybbøl og Als er blot nogle eksempler på den hundredårige kamp om mindesmærkerne i Grænselandet.

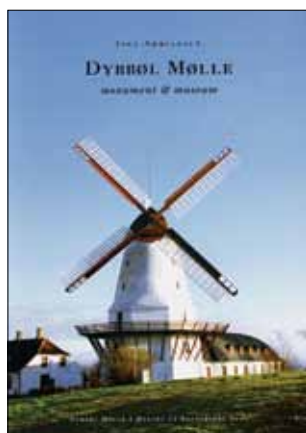
Titel: Postkort og byudvikling - Aabenraa på postkort 1890-1945

Forfattere: Kim Furdal og Jane Nissen

Udgiver: Museum Sønderjylland – ISL-Lokalhistorie – 2010

76 sider. Rigt illustreret. 160 kr. Indlagt bykort

Beskrivelse: Bogen bringer på en let og læsevenlig måde den nyeste viden om byens historie i perioden. Udgangspunktet for de 33 historier er en række smukke postkort hentet fra museets store unikke postkortsamling.

Titel: Dybbøl Mølle Monument & museum

Forfatter: Inge Adriansen

Udgiver: Dybbøl Mølle & Museet på Sønderborg Slot

32 sider. Rigt illustreret. 30 kr.

Også i tysk og engelsk udgave.

Beskrivelse: Katalog til udstillingerne på Dybbøl Mølle; Dybbøl Mølles historie, fra korn til mel, Dybbøl som nationalt symbol og faldet på ærens mark.

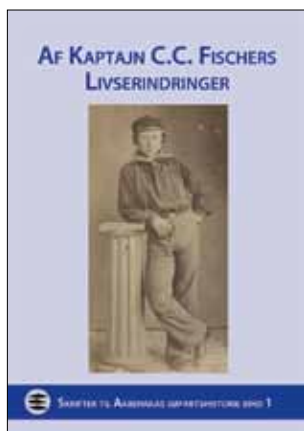
Titel: Krudt, kugler og kanoner i Aabenraas historie

Forfatter: Mikkel Leth Jespersen

Udgiver: Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Aabenraa - 2010

28 sider. Illustreret. 25 kr.

Beskrivelse: I billeder og tekst fortælles en række historier fra Aabenraa, da kanonerne bragede over byen. Der fortælles om byens befæstning gennem tiderne, og om de nødvendige kanoner om bord på byens skibe, når de i 1800-tallet sejlede jorden rundt.

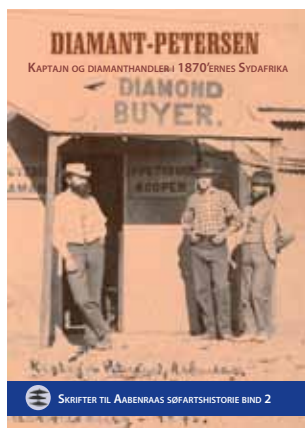
Titel: Af Kaptajn C.C. Fischers Livserindringer

Red.: Mikkel Leth Jespersen

Udgiver: Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Aabenraa – 2011

84 sider. Illustreret. 130 kr.

Beskrivelse: Carl Christian Fischer (1844-1933) var blandt Aabenraas sidste sejlskibskaptajner og sejlede især på Fjernøsten. I sine erindringer fortæller han om livet til søs og mødet med fremmede folkeslag. I 1882 gik han i land og engagerede sig derefter i den nationale kamp på dansk side.

- Titel:** Diamant-Petersen
Kaptajn og diamanthandler i
1870'ernes Sydafrika
- Forfatter:** Mikkel Leth Jespersen
- Red.:** Martin Bo Nørregård
- Udgiver:** Museum Sønderjylland –
Kulturhistorie Aabenraa – 2011
- Illustreret.** 130 kr.

Beskrivelse: Johan Peter Petersen (1840-1930) var blandt de tusindvis af europæere der fra slutningen af 1860'erne strømmede til de nyopdagede diamantminer i Sydafrika for at prøve lykken. Bogen fortæller hans historie fra hans tid som skibsdreng, til han endeligt blev kaptajn om bord på sit eget skib.

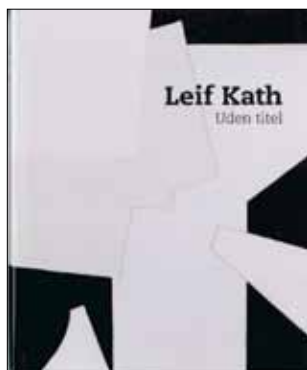
- Titel:** Absolut Avantgarde – Franciska Clausen 1921-1931
- Forfatter:** Sidsel Maria Søndergaard
- Udgiver:** Øregaard Museum & Museum Sønderjylland – Kunstmuseet Brundlund Slot - 2011
- 287 sider.** Rigt illustreret. 298 kr.

Beskrivelse: Ingen dansk kunstner har spillet så central en rolle i 1920'ernes europæiske avantgardekunst som Franciska Clausen (1899-1986). Efter at have gjort sig fortrolig med naturalismens formsprog skiftede hun retning, og med en klar, konstruktivistisk målsætning fulgte hun i årene 1921-1931 et eksperimenterende spor, der spændte fra de mest puritanske abstraktioner over saglige formanalyser, maskinæstetik og surrealisme til neoplasticisme.

- Titel:** Tekstil funktionalisme – væveren Hanne Vedel
- Forfattere:** Katrine Kampe, Charlotte Paludan og Inge Bjørn
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kunstmuseet Brundlund Slot i samarbejde med Det Danske Kunstindustrimuseum – 2006
- 87 sider.** Illustreret. 100 kr.

Beskrivelse: Kataloget er udgivet i forbindelse med en udstilling af Hanne Vedels tekstiler på Kunstmuseet Brundlund Slot i 2006. Det er rigt illustreret med hendes store opgaver og udsmykninger, heriblandt mange kirker. Desuden giver kataloget et indblik i Hanne Vedels karriere og i hendes væveri Spindegården.

- Titel:** Leif Kath – Uden titel
- Forfattere:** Katrine Kampe, Vibeke Petersen, Eva Pohl og Karen M. Olsen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland –
Kunstmuseet Brundlund Slot – 2010
- 135 sider.** Illustreret. 148 kr.

Beskrivelse: Monografi over kunstnerens værker gennem mere end 40 år som tegner, maler, grafiker og skulptør. Udgivet i forbindelse med udstilling på Kunstmuseet Brundlund Slot 25. september 2010 til 23. januar 2011.

- Titel:** 15 + 15 nu også i farver
- Forfattere:** Katrine Kampe og kunstnere
- Udgiver:** Museum Sønderjylland –
Kunstmuseet Brundlund Slot – 2006
- 91 sider.** Illustreret. 85 kr.

Beskrivelse: Grænselandsudstillingen skaber værker efter samlingen på Kunstmuseet Brundlund Slot. Udgivet i forbindelse med udstilling på Kunstmuseet Brundlund Slot i 2006-2007.

- Titel:** Rasmus Bjørn – City Life
- Forfattere:** Katrine Kampe, Karen M. Olsen og Anna Krogh
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kunstmuseet Brundlund Slot i samarbejde med Skive Ny Kunstmuseum
- 95 sider.** Illustreret. 120 kr.

Beskrivelse: Katalog udgivet i forbindelse med udstillingen City Life ved Rasmus Bjørn 2009-2010.

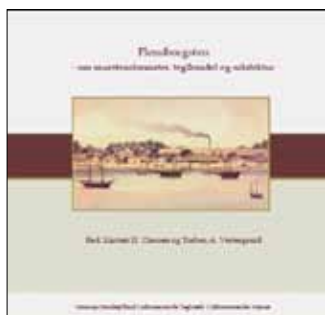
Titel: Kobbermølle. Kobber- og messingværket ved Kruså:
Fra hammerværk til industrivirksomhed

Forfatter: Susanne Rudolf

Udgiver: Museum Sønderjylland – Cathrinesminde Teglværk og Cathrinesmindes Venner i samarbejde med museerne i Kobbermølle – 2011

52 sider. Illustreret. 80 kr.

Beskrivelse: Kobbermølle på den tyske side af grænsen ved Kruså er en af det danske riges tidligste industrier. Fra Christian IV's tid og til 1962 fremstillede man her kobber- og messingvarer til husholdninger i det meste af Danmark, til tagdækning, til flåden mm. Susanne Rudolf fortæller historien om det gamle værk.

Titel: Flensborgsten – om murstensformater, teglhandel og arkitektur

Red.: Kirsten Hessellund Clausen og Torben A. Vestergaard

Udgiver: Museum Sønderjylland – Cathrinesminde Teglværk og Cathrinesmindes Venner – 2010

102 sider. Illustreret. 125 kr.

Beskrivelse: Flensborgsten betegner et lille murstensformat på halvanden tommes tykkelse, som blev populært fra omkring 1700. Egnen omkring Flensborg Fjord havde en stor og eksportorienteret teglindustri. Derfor finder man flensborgsten i København, Norge, Østersølandene, og endda i Vestindien.

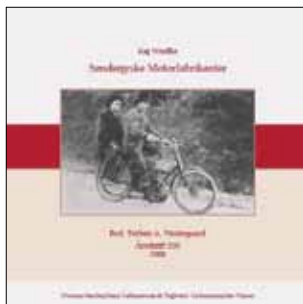
Titel: Ånden på værket. Virksomhedskultur på Jes Christiansens sønderjyske højspændingsværk

Forfattere: Kirsten Hessellund Clausen og Torben A. Vestergaard

Udgiver: Museum Sønderjylland – Cathrinesminde Teglværk og Cathrinesmindes Venner – 2009

100 sider. Illustreret. 100 kr.

Beskrivelse: Oprettelsen af Sønderjyllands Højspændingsværk i Aabenraa var et udviklingsinitiativ for Sønderjylland efter genforeningen i 1920. Direktør Jes Christiansen fik på få år skabt et centralt fælleskraftværk for en hel landsdel. Gennem over 40 år var han den drivkraft, som fik værket til at påtage sig næsten enhver udfordring.

Titel: Sønderjyske Motorfabrikker

Forfatter: Kaj Woelke

Red.: Torben A. Vestergaard

Udgiver: Museum Sønderjylland – Cathrinesminde Teglværk og Cathrinesmindes Venner – 2008

72 sider. Illustreret. 80 kr.

Beskrivelse: Danmark var engang et land med motorfabrikker overalt. I dag er de næsten alle borte og glemt. Kaj Woelke har fundet 15 motorfabrikker alene i Sønderjylland fra helt små til store.

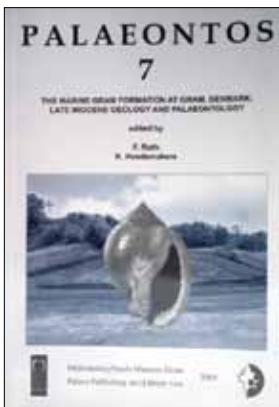
Titel: Udsigter fra teglværksbyen Egersund.
R.J. Dethlefsens og R. Møllers fotos
1902-05 og 1962

Red.: Torben A. Vestergaard

Udgiver: Museum Sønderjylland – Cathrines-
minde Teglværk og Cathrinesmindes
Venner – 2007

72 sider. Illustreret. 50 kr.

Beskrivelse: Richard J. Dethlefsen var født på teglværket "Grønland" i Egersund og holdt sommerferie hjemme hvert år fra 1902 til 1905. Han fotograferede byen og dens teglværker. I 1962 fotograferede Rasmus Møller, også en søn af teglværket "Grønland", de samme motiver.

Titel: Palaeontos 7

Red.: Flemming Roth og Kristiaan Hoedemakers

Udgiver: Midtsønderjyllands Museum &
Palaeo Publishing and Library vzw
2005

190 sider. Illustreret. 200 kr.

Beskrivelse: Bogen omhandler det 10 millioner år gamle ler, der tidligere blev udnyttet af Gram Tegls A/S under Gram og Nybøl Godser. Artiklerne er peer reviewed og affattet på engelsk og er hver især forsynet med et dansk resumé samt fyldige referencer. Desuden er der mange tegninger og adskillige tavler med fotos af de omtalte fossiler.

Titel: Tønderkniplinger og deres navne

Forfatter: Jette Petersen

Udgiver: Museum Sønderjylland – Kulturhistorie
Tønder - 2000

65 sider. Illustreret. 20 kr.

Beskrivelse: Jette Petersen har gennem flere år været ansat som tekstilregistrator på Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Tønder, hvor langt det største antal af indkomne tekstiler er kniplinger. Bogen indeholder navne og billeder af de oftest forekommende Tønderkniplinger, der gennem de seneste generationer er benævnt med navne.

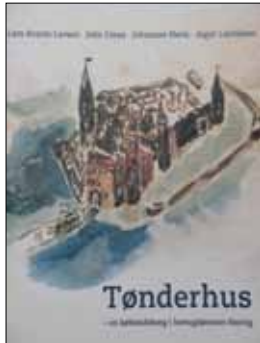

Titel: Det grænseløse landskab. Die grenzenlose Landschaft. Marsken mellem Tønder og Dagebüll

Udgiver: Museum Sønderjylland – Kulturhistorie
Tønder – 2008

234 sider. Illustreret. 90 kr.

Beskrivelse: Forfatterne er alle lokale kendere af forholdene i den vestslesvigske marsk, og mange af dem har gennem et langt liv formidlet marskens kulturhistorie. Alle kapitler i bogen står først på dansk og derefter bringes de i tysk oversættelse. Denne rækkefølge er resultat af en lodtrækning. Bogen er udgivet i forbindelse med Region Sønderjylland-Schleswigs Kulturpris 2008.

- Titel:** Tønderhus – en købstadsborg i hertugdømmet Slesvig
- Forfattere:** Lars Krants Larsen, Jette Linaa, Johannes Hertz og Inger Lauritsen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Tønder – 2010
- 200 sider.** Illustreret. 198 kr.

Beskrivelse: Ved adskillige lejligheder er der foretaget omfattende udgravninger på Tønderhus, den middelalderlige borg i Tønder. Senest blev store dele af forborgen udgravet i forbindelse med byggeriet af den nye museumsbygning til Kunstmuseet i Tønder i 1996-97. I denne bog fremlægges ikke blot resultaterne af denne udgravning, men også af de undersøgelser, der ved tidligere lejligheder har fundet sted i området.

- Titel:** Metal – Tekstilt
- Forfatter:** Hanne Behrens
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kulturhistorie Tønder – 2007
- 98 sider.** Illustreret. 100 kr. Dansk og engelsk.

Beskrivelse: Hanne Behrens – 30 års leg med tråd. Bogen viser eksempler på Hanne Behrens foreløbige livsværk igennem 30 år og fortæller kort om hendes professionelle livsforløb.

- Titel:** Naturens og arkitekturens symbiose-
Ledemotiver i Alvar Aaltos arkitektur
- Forfatter:** Ole Jul
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kunstmuseet
i Tønder – 2011
- 96 sider.** Illustreret. 149 kr.

Beskrivelse: Kunstmuseet i Tønder har som sin arbejdsopgave at beskæftige sig med nordisk kunst og design. I denne sammenhæng sættes her fokus på Alvar Aaltos arkitektur set ud fra en billedanalytisk vinkel, idet Aaltos tegninger af grundplaner retrospektivt behandles som et grafisk billedkunstværk i form-analyser, der ser på det enkelte grundplans omrids.

- Titel:** Black and black again
- Forfatter:** Ian McKeever
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Kunstmuseet
i Tønder – 2010
- 160 sider.** Illustreret. 199 kr.
Dansk og engelsk.

Beskrivelse: Bogens titel henviser til tilbagevendende malerier i den engelske maler Ian McKeeveres oeuvre. Han maler i serier. En gruppe malerier kan tage to eller flere år at udføre. Gang på gang kommer, lad os kalde dem "sorte malerier" til syne i serierne. De er nødvendigheder forløst af maleriets modstand mod kunstnerens længsel efter at "fange" maleriet og male det troværdige billede.

Titel: Painting out of Time
Kennet Nielsen – 1980-2011

Red.: Ove Mogensen

Udgiver: Museum Sønderjylland –
Kunstmuseet i Tønder – 2011

300 sider. Illustreret. 298 kr.

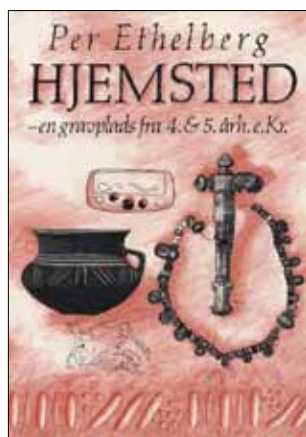
Beskrivelse: Det er Kunstmuseet i Tønder ønske gennem herværende bog at belyse maleren Kennet Nielsen i et retrospektivt blik fra de første års "vilde maleri" i begyndelsen af 1980'erne frem til kunstnerens aktuelle position her ti år inde i det 21. århundrede.

- Titel:** Istidsjægere ved Jelsøerne
- Forfattere:** Jørgen Holm og Flemming Rieck
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 1992
- 151 sider.** Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse:

Bogen fortæller om to bopladser fra Hamburgkulturen, ca. 13-12.000 f. Kr., der blev udgravet 1981-84 ved Jelsøerne i Sønderjylland. De har været beboet af rensdyrjægere. Der blev fundet i alt knap 1.000 redskaber, alle af flint, bl.a. pilespidser, skrabere, stikler og zinken (krumborlignende redskaber). Der er tale om de ældste sikre fund af mennesker i Danmark. Lignende bopladser er senere undersøgt ved Slotseng kun få kilometer derfra og ved Sølbjerg på Lolland.

- Titel:** Hjemsted – en gravplads fra 4. og 5. årh. e.Kr.
- Forfatter:** Per Ethelberg
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 1986
- 201 sider.** Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse:

Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslevs store udgravning på Hjemsted Banke ud mod Ballummarsken førte til fundet af talrige bebyggelser med tilhørende gravpladser, der i tid dækker de første mange århundreder af jernalderen. I bogen publiceres en af gravpladserne på Hjemsted. Denne gravplads er særlig egnet til at danne udgangspunkt bl.a. for keramikdateringerne i 4. og 5. århundrede, men den rummer også et omfattende genstandsmateriale.

Titel: Hjemsted 2 – tre gravpladser fra 3. og 4. årh. e.Kr.

Forfatter: Per Ethelberg

Udgiver: Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 1990

209 sider. Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse:

Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslevs store udgravning på Hjemsted Banke ud mod Ballummarsken førte til fundet af talrige bebyggelser, der i tid dækker de første mange århundreder af jernalderen. I denne

bog publiceres, som en fortsættelse af Hjemsted 1, tre gravpladser fra 3. og 4. århundrede. Et stort og velbevaret genstandsmateriale blev fundet i de mange urner, herunder en del glasperlekæder.

Titel: Østergård – vikingetid og middelalder

Forfatter: Anne Birgitte Sørensen

Udgiver: Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 2011

644 sider. Rigt illustreret. 450 kr.

Beskrivelse:

I bogen fremlægges de epokegørende resultater af udgravningen af en hel middelalderlig landsby ved Østergård, forgænger for Hyrup i Bevtoft sogn i det nordlige Sønderjylland. Den opstod som en enkelt stor gård i vikingetidens slutning, og udviklede sig, bl.a. i kraft af arve- deling, til en landsby med syv gårde omkring år 1200. På dette tidspunkt var der ikke længere plads til landsbyen på den skråning ved Østergård, hvor den lå, og den blev flyttet en kilometer mod vest. Her ligger landsbyen Hyrup den dag i dag. Bogen er gennemillustreret og indsat i bindet findes flere folde-ud-kort over bebyggelsen. Desuden rummer bogen et fyldigt tysk resume.

- Titel:** LØGUM – kloster, slot og by
"Pionerer i ødemarken"
- Forfatter:** Niels T. Sterum
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 2010
- 532 sider.** Rigt illustreret. 495 kr.
Del I-II

Beskrivelse: DEL I er en arkæologisk beskrivelse af Løgumkloster, af cistercienserklosteret fra dets stiftelse i 1170'erne til det blev nedlagt efter reformationen og omdannet til et slot under den gottorpske hertug. Selve slottet sættes ind i en ny sammenhæng og flækken Løgumklosters udvikling frem til ca. år 1700 beskrives.

DEL II består af en meget dybtgående vurdering af det billede, som cistercienserne ønskede at vise af sig selv: nemlig et billede af, at munkeordenen altid bosatte sig på øde steder, hvor der ikke boede mennesker. I bogen er der indlagt fem grundplaner. Udførlig engelsk sammenfatning.

- Titel:** Det Sønderjyske Landbrugs Historie. Sten- og Bronzealder
- Forfattere:** Per Ethelberg, Erik Jørgensen, Dirk Meier og Davis Robinson
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 2000. Historisk Samfund for Sønderjylland
- 305 sider.** Rigt illustreret. 298 kr.

Beskrivelse: De bedste specialister på området giver en epokegørende fremstilling af de særlige sønderjyske naturforhold, samt af sten- og bronzealderens landbrug fra de tidligste spor af bønder i Sønderjylland frem til jernalderens begyndelse. Bogens afsnit baserer sig på primærforskning, og bygger desuden på en lang række ældre og helt nye arkæologiske udgravninger foretaget af Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev overalt i Sønderjylland. Områdemæssigt dækker bogen ikke kun det nuværende Sønderjylland, men hele området fra Kongeåen til Ejderen.

- Titel:** Det Sønderjyske Landbrugs Historie. Jernalder, Vikingetid & Middelalder
- Forfattere:** Per Ethelberg, Nis Hardt, Bjørn Poulsen og Anne Birgitte Sørensen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev – 2003.
Historisk Samfund for Sønderjylland
- 884 sider.** Rigt illustreret. 448 kr.
(pt. udsolgt, genoptrykkes i 2011)

Beskrivelse: Første samlede fremstilling af landbruget mellem år 500 f.Kr. og 1536. Fire eksperter fremlægger nye videnskabelige resultater om bopladser og bondegårde, stormænd, herremænd og bønder samt det økonomisk – sociale liv fra jernet blev indført, igennem hele statsdannelsesprocessen og frem til middelalderen blev afløst af renæssancen i midten af 1500-tallet. Områdemæssigt dækker bogen ikke kun det nuværende Sønderjylland, men hele området fra Kongeåen til Ejderen.

- Tidsskrift:** Arkæologi i Slesvig / Archäologie in Schleswig.
Hidtil udkommet bd. 1- 13, samt et særnummer.
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen – Archäologisches Landesmuseum, Schleswig. Haderslev, Kiel og Neumünster 1991-2011.
- Forskelligt sidetal. Illustreret. 50 kr.
Særnummer: 110 kr.
(Enkelte årgange udsolgt. Bestilles)

Beskrivelse: I tidsskriftet, der udkommer med lidt uregelmæssige mellemrum, publiceres foredrag afholdt på de fælles dansk-tyske symposier, der bærer samme navn som tidsskriftet. Her fremlægges en lang række aktuelle arkæologiske undersøgelser udført på begge sider af grænsen mellem Danmark og Tyskland, ligesom større forskningsprojekter mm. præsenteres. Artiklerne er skrevet på enten dansk eller tysk, og redigeres af en fælles dansk-tysk redaktionskomite. Som særnummer er i 2011 udgivet foredragene afholdt på det 61. internationale Sachsersymposion, afholdt i Haderslev 2010.

- Titel:** Charlotte von Krogh (1827-1913)
Von Husum nach Hadersleben –
Fra Husum til Haderslev
- Forfatter:** Dörte Nicolaisen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi
Haderslev, Museumsverbund
Nordfriesland & Schleswig – Holsteinische
Landesbibliothek, Kiel – 2007
- 157 sider.** Rigt illustreret. 175 kr.

Beskrivelse:

Charlotte von Krogh, ud af den kendte adelsslægt, uddannede sig som kunstmaler og malede for det meste landskaber og interiører fra Nordslesvig og Danmark. Hendes billeder af bonde – og fiskerhytter, herregårde og naturscenerier, alle malet med stor kærlighed til detaljen, vidner om den førindustrielle verden, som allerede mens hun malede var ved at forsvinde. Bosat i Haderslev bevægede hun sig frit og hjemmemandt både i Danmark og Tyskland og udstillede i København, Berlin, Kiel og München. Med bidrag af Bärbel Manitz og Hans Schultz Hansen, samt et omfattende katalog. Dansk og tysk version i samme bog.

- Titel:** Fattiggårde på landet i Sønderjylland –
Menneskeliv i samfundets udkant
- Forfattere:** Anne Marie Jacobsen & Birgit Weitling
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – Arkæologi
Haderslev – 2008
- 190 sider.** Rigt illustreret. 175 kr.

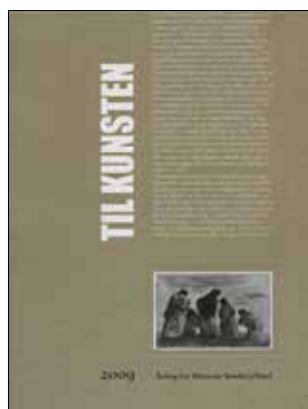
Beskrivelse:

I bogen skildres en væsentlig del af fattigvæsenets historie i Sønderjylland, historien om de mange fattiggårde, der fra 1815 og frem næsten til år 1900 blev opført overalt i landsdelen. Der er fyldige afsnit om deres udbredelse, om bygningerne og deres indretning, samt ikke mindst om fattiggårdenes beboere og det liv, de måtte leve indenfor murene. Bogen afrundes med et register over samtlige fattiggårde i det nuværende Sønderjylland, med beliggenhed, oprettelsesår, størrelse etc., samt med et foto af fattiggården.

- Titel:** Sønderjyllandsbilleder eller selvportrætter?
- Red.:** Inge Adriansen og Karen Margrethe Petersen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland - 2007
- 144 sider.** Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse: I nutiden er den nationale identitet sat under et vist pres af globalisering, indvandring og den voksende europæiske integration; men den regionale identitet er tilsyneladende voksende i styrke.

- Titel:** Til Kunsten
- Red.:** Anne Blond, Kim Furdal, Inge Adriansen og Anne Birgitte Sørensen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – 2009
- 157 sider.** Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse: Det er kunstmuseernes rolle at indsamle, bevare, registrere, udforske og formidle kunsthistoriens og samtidskunsten. Det skal vi gøre ud fra museumloven og de ansvarsområder og rammer, som alle danske kunstmuseer arbejder indenfor.

- Titel:** Velfærdstider og kulturarv – set fra Sønderjylland
- Red.:** Kim Furdal, Inge Adriansen, Anne Blond, Peter Dragsbo og Anne Birgitte Sørensen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – 2010
- 169 sider.** Rigt illustreret. 98 kr.

Beskrivelse: Bogen handler om velfærdsstaten og velfærdssamfundet med særligt fokus på Sønderjylland, det dansk-tyske grænseland. Vi står midt i en forandringsproces, der berører en lang række fællesskaber, institutioner og kulturmiljøer fra det, vi almindeligvis regner for velfærdsstatens udfoldede storhedstid, perioden efter 1945.

- Titel:** Indvandring til alle tider
- Red.:** Kim Furdal, Inge Adriansen og Anne Birgitte Sørensen
- Udgiver:** Museum Sønderjylland – 2011
- 169 sider.** Illustreret. 98 kr.

Beskrivelse: Museerne skal ikke tage stilling i indvandrer-debatten, men derimod udforske og formidle viden om fænomenet indvandring gennem tiden. Baggrunden herfor er mangfoldig, hvad enten det drejer sig om planter, dyr eller mennesker. En mindre del af dette komplekse fænomen belyses her med artikler om invasive dyr og planter og kulturtræk, der fortæller om nogle af de mange personer, der er indvandret til Sønderjylland.

**MUSEUM
SØNDER
JYLLAND**

**mail: bogbestilling@museum-sonderjylland.dk
www.museum-sonderjylland.dk**